

KALEVA - KALEVANRINNE - HAKAMETSÄ - RAJAPINTA
Viherverkkoselvitys, LUONNOS 7.11.2017

RAMBOLL

SISÄLTÄÄ

Viherverkkoselvityksen

KALEVAN KAUPINGINOSASSA JA SEN YMPÄRISTÖSSÄ

Kalevan viherverkon

Nykytilaselvitys

ottaa huomioon

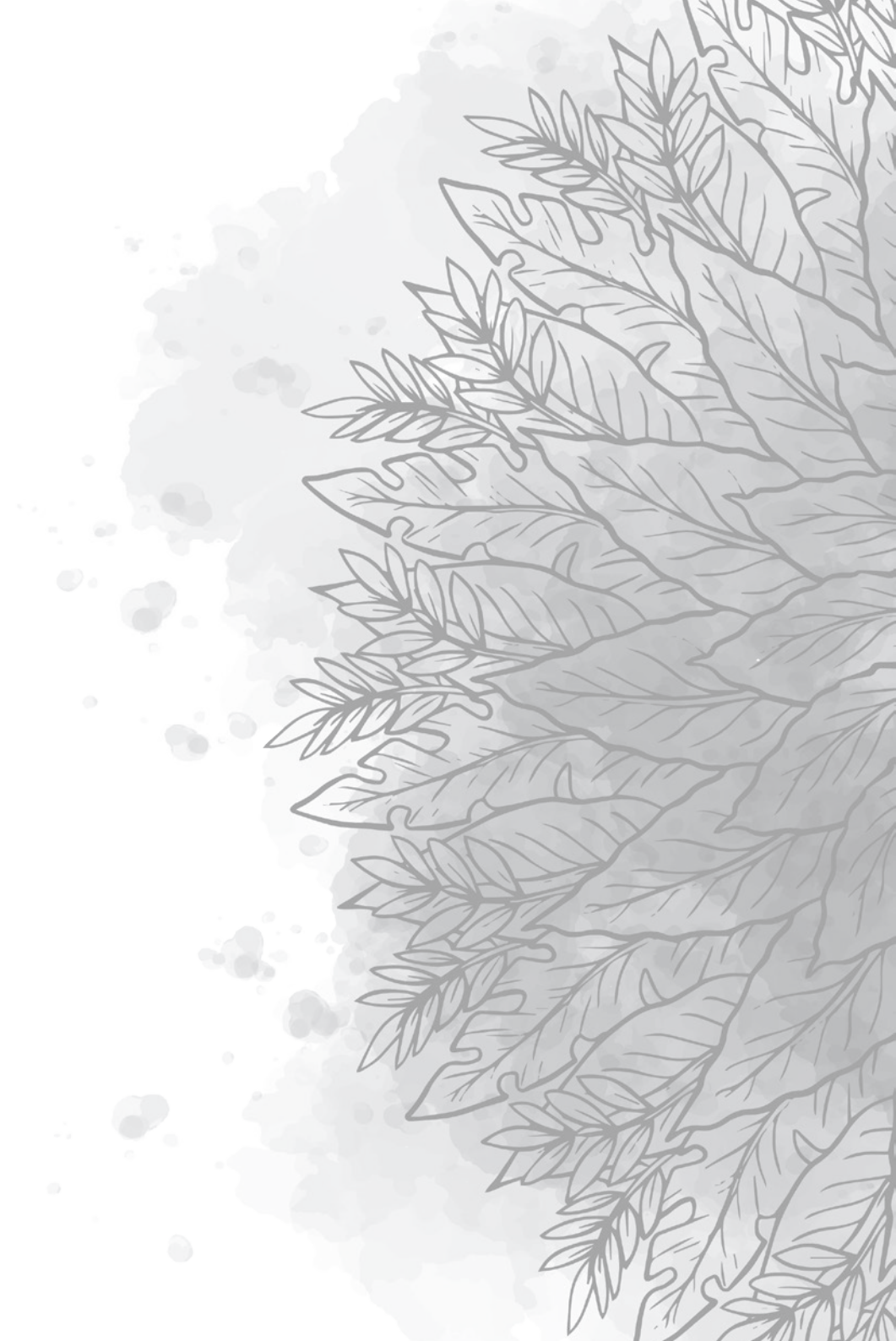
Alueen ominaisuudet,
Arvot ja kehitystarpeet

Viheralueiden arvot

voivat liittyä

Toiminnallisiin,
Maisemallisiin,
Rakennetun kulttuuri-
ympäristön erityispiirteisiin

Kirjoittajat: Kaisa Rantee
Taitto: Ramboll / Antti Timonen

SISÄLLYSLUETTELO

1. KÄSITTEITÄ.....	5	6. KALEVAN PUISTOT JA MUUT VIHERALUEET	14
2. JOHDANTO	6	Katu- ja tieviheralueet, suojaviheralueet	14
Selvitysalueen rajatutuminen ja työn sisältö.....	6	7. VIHERVERKON KEHITTÄMISTARPEET JA TAVOITTEET	16
3. VIHERVERKKOON VAIKUTTAVIA HANKKEITA	8	Tampereen keskusta-alueen viher- ja virkistysverkon	
Hakametsän yleissuunnitelma.....	8	kehittämistä koskevat yleistavoitteet	16
Asemakaavan muutos, kaava nro 8489	8	Asukasnäkökulma ja asiantuntijaseminaarit.....	16
Asemakaavan muutos, kaava nro 8297, Pellervonkatu 20,		Kalevan viherverkon kehittämistoimenpiteet ja tavoitetila	17
mukaan lukien Pellorvonkadun päiväkodin laajennus	8	Maankäytön muutoksissa huomioitavat ja	
Asemakaavan muutos, kaava nro 8479, Kalevanrinne XIX	8	kehitettävät maisemarakenteen ja -kuvan arvot ja ominaisuudet.....	17
Hipposkylän asemakaava 8549.....	8	RKY -alueella huomioitavat rakennetun kulttuuriympäristön ja	
Kaupunkiraitiotie.....	8	maisema-arkkitehtuurin arvot ja ominaisuudet.....	17
Kalevan liikuntapuisto	8	Maisemarakentamisen yksityiskohdissa ja	
Kalevan uintikeskuksen maauimala	8	maisemasuunnittelussa huomioitavia ominaisuuksia	17
Kauppaoppilaitoksen (Tredu) laajennushanke.....	8	Viherverkon ja kulkuyhteyksien kehittäminen Kalevan ja Hakametsän välillä ..	17
Rakennukset Sammonkadulle, Merkantin puistokaistalle	8	Liittyminen keskustaan.....	17
Kalevan liikennepuisto.....	8	Liittyminen Teiskontiehen ja Kaupin suuntaan.....	17
4. MAISEMA- JA KAUPUNKIKUVAN SEKÄ RAKENNETUN		Liittyminen Sammonkatuun.....	18
KULTTUURIYMPÄRISTÖN ARVOT JA OMINAISPIIRTEET	10	Hakametsän yleissuunnitelma.....	18
Vanha viljelymaisema ja Kalevanharju.....	10	Asemakaavan muutos, kaava nro 8489	18
Maisemakuvan ja kaupunkivihreän yksityiskohdista ja		Asemakaavan muutos, kaava nro 8297, Pellervonkatu 20,	
viheralueiden jäsentymisestä.....	10	mukaan lukien Pellorvonkadun päiväkodin laajennus	18
Rakennettu kulttuuriympäristö ja Kalevan RKY 2009 -alue.....	10	Asemakaavan muutos, kaava nro 8479, Kalevanrinne XIX	18
Maakunnallisesti arvokkaat rakennuskohteet	10	Kiovanpuisto	18
Rakennetun ympäristön ja viherympäristön yksityiskohdista	11	Kalevan keskuspuisto	18
Rakennusten ja ulkoalueiden rakennus- ja pintamateriaaleista	11	Pellervonpuisto.....	18
Kasvillisuudesta.....	11	Raitiotiepysäkit	18
5. KALEVAN VIHERVERKKO JA YHTEYDET YMPÄRISTÖÖN.....	12	Maauimala	18
Tampereen keskustan viherverkko.....	12	Hervannan valtavyöhykän varsi.....	18
Kalevan viherverkon ja -yhteyksien nykytila.....	12	Sammonkadun itäpään kauppakeskittymä	18
		Kauppaoppilaitoksen (Tredu) laajennushanke ja	
		tontin maisemallisten arvojen huomioiminen	19
		Pyöräily- ja jalankulkuverkon tavoitetila	20

8. VIHERALUEIDEN RIITTÄVYYS JA SAAVUTETTAVUUS.....	21
Muutos ja tavoitteet	21
Riittävyyden mittarit	21
Muut riittävyyteen vaikuttavat tekijät.....	21
9. VIHERPALVELUVERKON TAVOITETILA.....	22
Leikkipaikat, niiden palvelutarve ja saavutettavuustavoite.....	22
Urheilu- ja virkistyspalvelujen alueet ja tavoitetilanne.....	22
Rullalautailu.....	22
10. KEHITTÄMISEN PAINOPISTEET JA TULEVAISUUDEN HOTSPOTIT - TIIVISTELMÄ	24
LÄHTEET	26

1. KÄSITTEITÄ

Viheralue Viheralueisiin sisältyvät taajamien ja kaupunkien julkiset ja yksityiset kasvillisuuden luonnehtimat alueet. Viheralueiden tehtävänä on mahdollistaa vapaa-ajan-, virkistys-, leikki ja urheilutoiminnot sekä täyttää kulttuuriset, kaupunkihygieniset ja liikenteelliset sekä kaupunkirakenteen jäsentymisen ja täydentämisen vaatimukset. Tampereen viheralueet on tyypitelty niiden kaupunki- ja maisemarakenteellisen tehtävän, virkistyskäytön ja luonnonolojen mukaisesti. Viheralueita ovat myös esim. suojaviheralueet ja liikenneviheralueet.

Viherpalvelu Viherpalveluita ovat muun muassa viheralueiden verkostot, rakennetut puistot, puistokäytävät, maisemapellot ja -niityt, metsät ja suojelualueet, peli- ja lähikentät, leikkipaikat ja skeittipaikat.

Viherverkko Tässä raportissa käsiteltävä viherverkko käsittää viher- ja virkistysalueet sisältäen myös suojaviheralueet, aukiot, puistokadut ja keskeiset jalankulkureitit. Laajasti määriteltynä viherverkkoon kuuluvat myös yksityisten tonttien kasvulliset osat. Laaja määrittely on perusteltua Kalevan kaupunginosassa, jossa tonteille on tyypillistä vapaa liittyminen ympäröiviin viheralueisiin.

Viheraluejärjestelmä Maisema- ja kaupunkirakenteeseen pohjautuva viheralueiden ja viherelementtien ekologinen, tilallinen ja toiminnallinen kokonaisuus. Viheryhteys Laajempia viheralueita yhdistävä viheralue, joka palvelee ihmisten liikkumista ja virkistäytymistä (virkistysyhteys), eliöiden liikkumista ja leviämistä (ekologinen yhteys) tai molempia näistä.

Viheryhteystarve Kaavassa viheryhteystarpeena osoitettu yhteys: viheralueiden välillä olemassa oleva tai tavoitteellinen yhteys, jolla on erityistä merkitystä ihmisten liikkumisen ja virkistäytymisen, eläinten ja kasvien liikkumisen ja leviämisen tai näiden molempien kannalta.

Reitit Viheralueilla sijaitsevat reitit ovat tärkeitä viherpalveluita. Reitit ovat ympäröivästä maastosta ja käyttötarkoituksesta riippuen käytäviä tai kevyemmin rakennettuja polkuja. Erilaiset puistokäytävät, ulkoilureitit ja kevyen liikenteen väylät muodostavat kaupungissa kattavan virkistysreitien verkoston.

Virkistysalue Virkistysalueet ovat kaavassa osoitettuja virkistystä palvelevia viheryhteysalueita. Viheralueisiin kuulumattomia virkistysalueita ovat mm. ei-kasvulliset urheilukentät, päiväkotien ja koulujen pihat ja skeittipuistot.

Virkistysalueverkosto Yhdyskuntarakenteen kaikista käytettävissä olevista virkistysalueista ja niiden välisistä virkistystä palvelevista kulkuyhteyksistä muodostuva verkosto.

Virkistysyhteys Ihmisten liikkumista ja virkistäytymistä palveleva kulkuyhteys. Virkistysyhteyksinä voidaan tarkastella ulkoilureittejä eli virkistysalueilla sijaitsevia ja niille johtavia jalankulkua ja pyöräilyä varten tehtyjä kulkuväyliä. Virkistysalueelle pääsemisessä ratkaisevampaa on toimivien kulkuyhteyksien olemassaolo kuin se, kulkeeko yhteys vihreässä ympäristössä.

Puisto Kaavassa puistoksi ja lähivirkistykseen varattu alue.

Puistot on jaoteltu niiden palvelu- ja hoitotason mukaan eri tyyppeihin:

Aluepuistot sijoittuvat keskustassa maisemarakennetta jäsentäville harju- ja rantavyöhykkeille ja ne ovat laajoja luontokokemuksia tarjoavia ulkoiluun ja liikuntaan varattuja yhtenäisiä viheralueita. Selvitysalueen kannalta tärkeimmät aluepuistot ovat Kalevan kankaan metsät ja Kaupin aluepuistot. Kalevanharjun eteläpuolella sijaitseva lidesjärvi on myös läheinen aluepuisto. Aluepuistojen saavutettavuuden kannalta on oleellista näille keskustasta ja asuinalueilta johtava toimiva reittiverkosto.

Keskustapuistot ovat kaupunkikuvallisesti tärkeitä, edustavia ja esteettisesti ta-sokkaita korkean hoitoluokan puistoja. Kalevan kirkkoa ympäröivä Liisanpuisto on keskustapuisto.

Kaupunginosapuistot sijaitsevat kaupunginosien keskellä ja ne ovat päivittäiseen leikkiin ja oleskeluun tarkoitettuja puistoja. Ne palvelevat eri-ikäisten urheilu- ja ulkoiluharrastuksia ja soveltuvat myös erilaisten tapahtumien järjestämiseen. Tampereen vihreä keskusta -raportin mukaan kaupunginosapuiston tulisi sijaita alle 500 metrin etäisyydellä asunnosta.

Korttelipuistot ovat asumiseen läheisesti liittyviä toiminnallisia lähivirkistysalueita. Korttelipuiston tulisi sijaita alle 300 metrin etäisyydellä asunnosta. Pellervonpuisto sekä selvitysalueen lähellä, Teiskontien pohjoispuolella sijaitseva Ilvespuisto ovat korttelipuistoja. Intensiivisen käytön vuoksi korttelipuistot edellyttävät säännöllistä kunnossapitoa ja systemaattista kunnostamista.

2. JOHDANTO

Selvitysalueen rajautuminen ja työn sisältö

Kalevan kaupunginosassa ja sen ympäristössä on parhaillaan käynnissä useita hankkeita, jotka toteutuessaan vaikuttavat Kalevan viher- ja virkistysalueisiin, niiden käyttäjämääriin ja yhteystarpeisiin. Selvitysalueeksi on rajattu Teiskontien, Sammonkadun ja Hervannan valtavyöhykkeen rajaama alue. Selvityksessä on mukana myös Sammonkadun itäpäähän sijoittuva Kalevanrinne. Hankkeiden vaikutukset voivat heijastua myös selvitysalueen ulkopuolelle, mikä on tunnistettu määrittämällä Kalevan viheryhteyksien tärkeimmät liityntäpinnat.

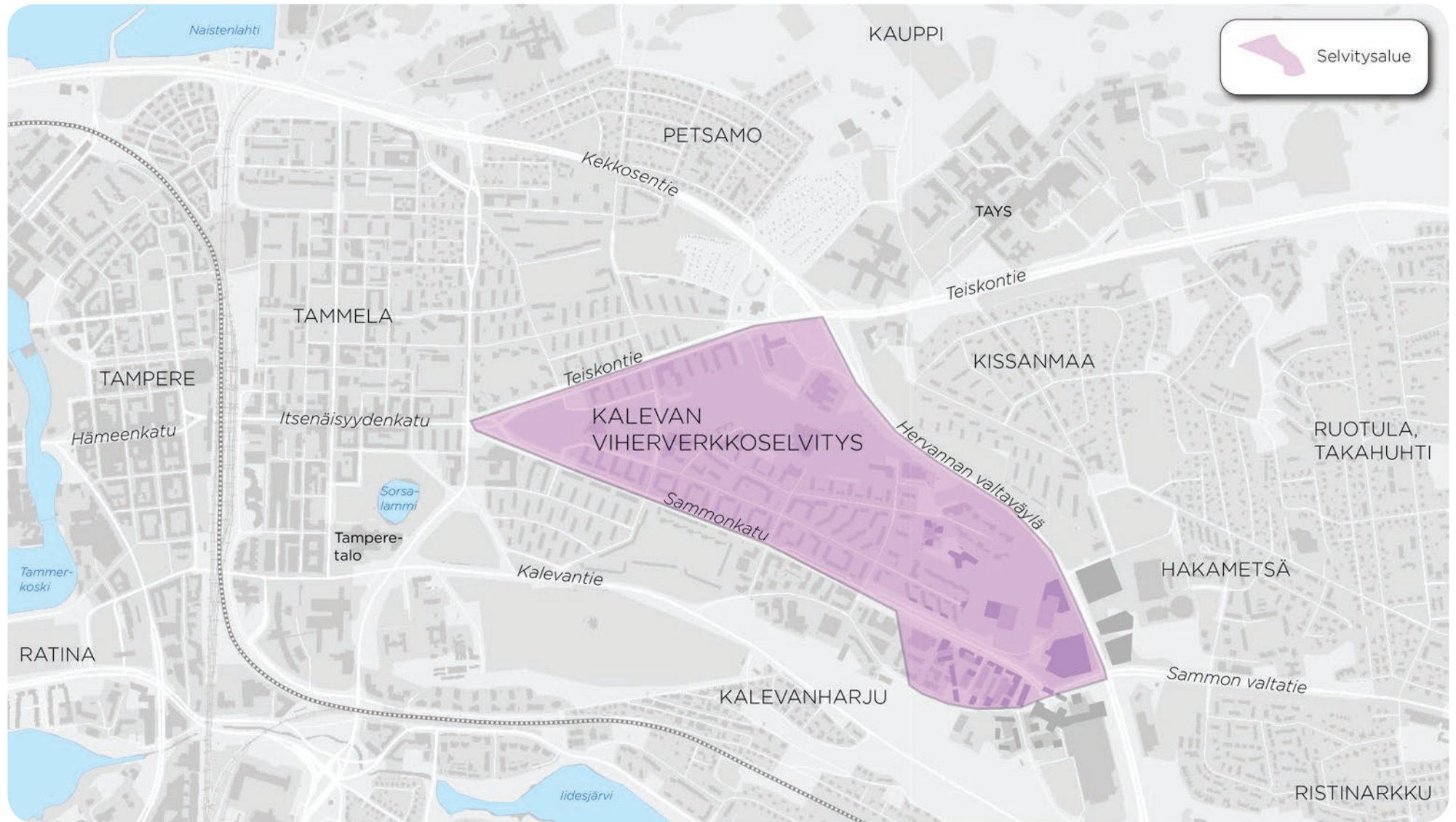
Raportti sisältää Kalevan viherverkon nykytilaselvityksen, jotta alueen ominaisuudet, arvot ja kehitystarpeet voitaisiin ottaa huomioon kaupunkitilaa ja -kuvaa sekä viherympäristöä muuttavissa hankkeissa. Viheralueiden arvot voivat liittyä toiminnallisiin, maisemallisiin ja rakennetun kulttuuriympäristön ominaispiirteisiin.

Työssä määritellään viheralueverkon tulevaisuuden kehittämistarpeet ja periaatteet. Tavoitteena on määrittää Kalevan viher- ja virkistysalueiden ja niiden muodostaman verkon, viherpalveluiden ja reittien mitoituksen ja kehittämisen pääperiaatteet alueella käynnissä olevien maankäytönsuunnitelmien tueksi ja reunaehdoiksi. Lähtökohtana työssä ovat olleet Tampereen kaupungin yleiset linjaukset viheralueiden ja -palveluiden kehittämisestä.

Kuva 1 Kalevan puistoalueella sijaitsevat reitit ovat tärkeitä itä-länsisuuntaisia yhteyksiä sekä jalankululle että pyöräilylle.

Kuva 2 Selvitysalueen sijainti ja rajautuminen.

3. KALEVAN VIHERVERKKOON VAIKUTTAVIA HANKKEITA

Kalevassa ja sen ympäristössä on käynnissä useita, maankäyttöä, maisema- ja kaupunkikuvaa muuttavia hankkeita, joilla kullakin on vaikutuksensa myös viher- ja virkistysalueisiin, niiden muodostamaan verkkoon sekä viherpalveluihin kohdistuviin vaatimuksiin. Seuraavassa on esitelty lyhyesti merkittävimmät käynnissä olevat suunnitteluhankkeet.

Hakametsän yleissuunnitelma

Hakametsän EHYT-yleissuunnitelman keskeisenä tavoitteena on kaupunkirakenteen täydentäminen, asuinrakentamisen lisääminen sekä kävelyn, pyöräilyn ja joukkoliikenteen laadukkaiden yhteyksien kehittäminen ja turvaaminen. Suunnitelmaluonnoksissa on painotettu viher- ja virkistystoimintoja, ja erityisesti Hakametsän pohjois-etelä -suuntaisen toiminnallisen viheryhteyden merkitys ja kehittämistarve on huomioitu. Hervannan valtavyölyän ja Sammon valtatie risteyksialuetta kehitetään voimakkaasti.

Asemakaavan muutos, kaava nro 8489

Kaavamuuotos koskee nykyisen Iskun huonekaluliikkeen, Tampere Areenan sekä Tampereen ammattiopiston tontteja ja Hervannan valtavyölyän katualuetta. Tavoitteena on lisätä Iskun tontin rakennusoikeutta, monipuolistaa ja tarkistaa Tampere Areenan käyttötarkoituksimerkintöjä sekä huomioida Tredun toimintoihin liittyvät tarpeet. Muutoksiin liittyy merkittäviä liikenne- ja risteysjärjestelyitä. Lisäksi kaavassa osoitetaan tilavarauus uudelle katuyhteydelle Sammonkadun ja Kissanmaankadun välille.

Asemakaavan muutos, kaava nro 8297, Pellervonkatu 20, mukaan lukien Pellervonkadun päiväkodin ja Tredun laajennus

Entisen Pellervon koulun tontille laaditaan asemakaavamuutos, jossa käyttötarkoitusta muutetaan ja jolla mahdollistetaan täydennysrakentaminen koulun tontille. Tavoitteena on sijoittaa tontille kaupunkimainen päiväkoti- ja koulurakennus sekä asuntorakentamista. Kauppaoppilaitoksen (Tredu) laajennusta ohjaavat muun muassa rakennuksen rakennustaiteelliset arvot ja rakennuksen liittyminen ympäristöönsä.

Asemakaavan muutos, kaava nro 8479, Kalevanrinne XIX

Kaavan tavoitteena on mahdollistaa liike-, toimisto, ja asuinrakennuksen toteuttaminen Sarvijaakonkadun varrelle.

Sarvijaakonaukion suunnittelukilpailu

Kalevanrinteen itäpäässä, raitiotielinjan Sarvijaakonaukion vaihtopysäkin lähiympäristössä järjestetään suunnittelukilpailu vuonna 2017 alueen maankäytön kehittämiseksi.

Hipposkylän asemakaava 8549

Hipposkylän alueelle valmistellaan asemakaavamuutosta, jossa selvitetään olemassa olevien vuokratilojen tulevaisuus sekä alueen lisärakentamisen mahdollisuus.

Kaupunkiraitiotie

Kaupunkiraitiotie vaikuttaa erityisesti Sammonkadun katujärjestelyihin. Raitiotien suunnitelmissa on huomioitu Sammonkadun puukujanteen uudistaminen.

Kalevan liikuntapuisto

Kalevan liikuntapuiston yleissuunnitelma on käsitelty lautakunnassa elokuussa 2016. Suunnitelma sisältää monipuolisia ja ympärivuotisia kenttä- ja liikuntapalveluita, kuten erilaisia pelikenttiä, boulderointiseinän, juoksusuoran ja ulkokuntoilulaitteita. Suunnitelman toteutuessa Kalevan kentän liikuntapalvelut monipuolistuvat merkittävästi.

Kalevan uintikeskuksen maaumala

Maaumala sijoittuu asemakaavassa maaumalalle varatulle alueelle Kalevan uintikeskuksen yhteyteen. Uintikeskus sijaitsee keskellä Kalevan keskuspuistoa ja uimahallin tontti on ollut jo nykytilassa kesäisin aktiivisessa virkistyskäytössä. Sammon lukiorakennuksen valmistuminen vuonna 2005 muutti alueen luonnetta aktiivisemmaksi ja nurmikentillä pelataan, jumpataan ja järjestetään liitokiekkoharjoituksia. Maaumalan toteuttaminen täydentää entisestään toimintaa.

Kauppaoppilaitoksen (Tredu) laajennushanke

Kauppaoppilaitoksen laajennusta ohjaavat muun muassa rakennuksen rakennustaiteelliset arvot ja rakennuksen liittyminen ympäristöönsä.

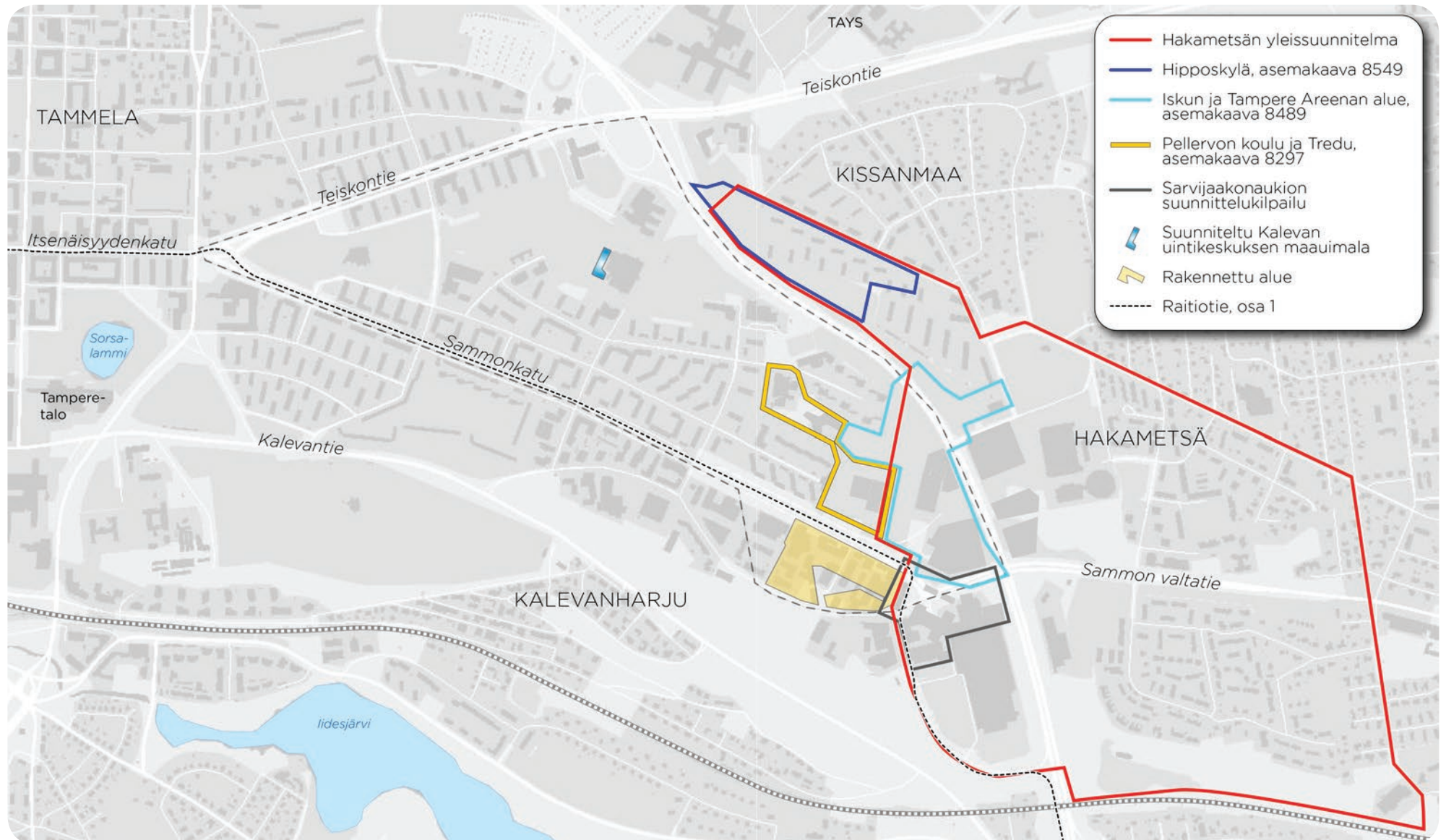
Rakennukset Sammonkadulle, Merkantin puistokaistalle

Hankkeessa tutkitaan lisärakentamismahdollisuuksia Sammonkadun varteen.

Kalevan liikennepuisto

Kalevan liikennepuisto tarjoaa 6-10-vuotiaille mahdollisuuden opetella liikennekäyttäytymistä ohjatusti koulujen kesäloma-aikoina. Lasten liikennepuisto avattiin Tampereelle Sorsapuistoon 1956 ja nykyiseen paikkaansa Kalevaan se siirtyi vuonna 1989. Liikennepuiston kunnostus on käynnistymässä todennäköisesti vuonna 2018.

Kuva 3 Maankäyttöä ja viherverkkoa muuttavia kaavahankkeita Kalevassa ja sen ympäristössä.

4. MAISEMA- JA KAUPUNKIKUVAN SEKÄ RAKENNETUN KULTTUURIYMPÄRISTÖN ARVOT JA OMINAISPIIRTEET

Maisemarakenne hahmottuu nykymaisemassa viljelymaisemaan rakennettuina viheralueina ja Kalevanharjun silhuettina

Nykyisten Kalevan ja Kalevanrinteen kaupunginosien maisemakuva oli vielä 1900-luvun alussa hyvin maaseutumaista. Tampereen keskusta-alueet ulottuivat tuolloin Tammelaan saakka, jonka ruutukaava-alueeseen keskustan itäpuoleiset pellot rajautuivat varsin selväpiirteisesti. Etelässä näkymiä hallitsi ja maisematilaa rajasi maisemallisesti merkittävä Kalevanharju. Pienipiirteisyyttä maisemakuvaan toi viljelymaiseman keskeltä kohonnut Liisankallio, jonka kasvillisuus ja kalliopinat rikastuttivat muutoin avointa maisemakuvaa. Nämä maisemarakenteeseen pohjautuvat ominaisuudet; viljavaan maapohjaan syntynyt avoin peltomaisema, harjumuodostuma ja Liisankallio ovat kukin vaikuttaneet siihen, minkälaiseksi Kalevan kaupunginosan kaupunki- ja maisemakuva on muodostunut, mihin kaupunginosan viherverkon runko rakentui ja mitkä piirteet ovat myös nykyisen kaupunki- ja maisemakuvan arvoja.

Kaupunginosalle tyypillisen avoimen korttelirakenteen vuoksi tonttien piha-alueet liittyvät parhaimmillaan saumattomasti Kalevan keskuspuistoon ja muihin viheralueisiin. Tammelan vanhat peltovainiot ovat jalostuneet viihtyisäksi rakennetuksi puistomaiseksi miljöökseksi. Ympäristön yleisilmettä hallitsevat laajat korkosuhteiltaan luonnolliset ja loivapiirteiset nurmialueet ja vapaamuotoisesti ryhmiin istutetut puu- ja pensasryhmät ja muut istutukset. Kasvuolosuhteiltaan suhteellisen tasalaatuinen maapohja ja avoin ympäristö ovat olleet pohjana myös yhteisen kaupunkiviherympäristön muodostumiselle. Liisankallio ja sen ympäristöön toteutettu Liisanpuisto erottuvat edelleen ympäristöstään ja korostavat Kalevan kirkon monumentaalista sijaintia. Liisanpuisto, Kiovanpuisto ja muut Kalevan keskuspuiston osat muodostavat Itsenäisyydenkadun itäpäästä Hervannan valtavyölle asti ulottuvan edustavan puistosarjan.

Kalevanharju kohoaa välittömästi Kalevan ja Kalevanrinteen kaupunginosien eteläpuolelta. Kalevanharju on osa Pirkanmaan harjumaisemakokonaisuutta, joka sisältyy päivitysinventointien yhteydessä määriteltyyn ehdotukseen valtakunnallisiksi maisema-alueiksi. Alue on osoitettu Pirkanmaan maakuntakaavassa 2040 merkinällä valtakunnallisesti arvokas harjualue. Kalevanharjulla on edelleen suuri merkitys kaupunkitilaa rajaavana elementtinä, vaikka korkeat rakennusmassat monin paikoin rajaavat katunäkymiä ja peittävät harjun taakseen. Harjun mäntyvaltainen rinne- ja lakikasvillisuus näkyy kuitenkin tiettyjen etelään suuntautuvien katunäky-

mien vihreänä päätteenä sekä kerrostalojen yläkerroksiin. Harju on rauhoittava tekijä kaupunkinäkymissä ja se viestii samalla harjun virkistys- ja viheralueiden sekä arvokkaan Kalevankankaan hautausmaan sijainnista.

Maisemakuvan ja kaupunkivihreän yksityiskohdista ja viheralueiden jäsentymisestä

Merkittävä osa Kalevan kaupunkikuvan vehreyttä ovat katupuut, jotka rytmittävät ja pehmentävät pääkatujen katutilaa. Kaupunkikuvallisesti arvokkaimpia ovat bulevardimaiset Sammonkatu, Teiskontie ja Kalevan puistotie. Sammonkadulla ja Teiskontiellä on lisäksi erilliset talouskaistat. Myös Hälläpyöränkadun ja Lemminkäisenkadun katupuut ovat kaupunkikuvan kannalta arvokkaita. Sivukaduilla on kullakin oma persoonallinen luonteensa, joka muodostuu muun muassa tontteja jäsentävästä kasvillisuudesta sekä eritavoin kaartuvista katulinjoista. Muuta maisemallisesti arvokasta kasvillisuutta on muun muassa kauppaopiston (Tredun) edustalla kasvavat männyt, jotka korostavat rakennuksen pääsisäänkäyntiä ja monipuolistavat myös Sammonkadun katunäkymiä.

Kalevan liikennesuunnittelussa tavoiteltiin modernismin hengessä toisistaan eriytettyjä kulkutapoja. Kalevassa tämä toteutui erityisesti maisemakuvallisesti merkittävien laajojen puistoalueiden osalta, jotka jäävät edelleen ajoneuvoliikenteestä rauhoitettuihin asuinkortteleiden väleihin. Puistokäytävien sijoittelussa pyrittiin hyödyntämään maastonmuotoja ja välttämään aksiaalisuutta.

Kuva 3 Kalevan laajat ja avoimet puistoalueet ovat merkittävä osa kaupunkikuvaa ja valtakunnallisesti arvokkaan rakennetun kulttuuriympäristön ominaispiirteitä.

Rakennettu kulttuuriympäristö ja Kalevan RKY 2009 -alue

Kalevan kaupunkirakenteen runkona on Teiskontien ja Sammonkadun rajaama viuhkamainen muoto, jossa rakennuskanta keskittyy pääkatujen varsille ja keskelle jää koko alueen halki ulottuva keskuspuisto. Tämän puistoakselin tärkeimmät puistot ovat Liisanpuisto, Kiovanpuisto, Kalevan keskuspuisto ja Pellervonpuisto.

Kaleva on luokiteltu valtakunnallisesti merkittäväksi rakennetuksi kulttuuriympäristöksi, RKY 2009 -alueeksi. Kalevan RKY -alue on yksi Suomen yhtenäisimmistä ja laajimmista kaupunginosista, joka toteuttaa funktionalismin kaupunkisuunnitteluperiaatteita toisen maailmansodan jälkeisillä jälleenrakentamiskauden ja 50-luvun arkkitehtuurilla. Keskeiset alueet rakennettiin nopeasti noin kahdenkymmenen vuoden aikana 1940-1960 -luvulla, jolloin rakennukset, pihat ja puistot suunniteltiin ja rakennettiin samanaikaisesti.

Kalevan nykyinen kaupunkirakenne perustuu suurelta osin asuinkortteleiden, pääkatujen ja keskeisten puistojen osalta vuoden 1940 asemakaavaan (kaupunginosat XX ja XXI). Asemakaavassa funktionalistinen avoin kaupunki- ja korttelirakenne samansuuntaisine lamellitaloineen korvasivat aiemman klassismin ihanteen mukaisen umpikortteleihin perustuvan rakenteen. Yhdensuuntaisten rakennusmassojen väliset avoimet kaupunkitilat ja pihatilojen jatkuvuus yli tontinrajojen on keskeinen erityispiirre ja yksi alueen arvoista. Modernin funktionalistisen suunnitteluihanteen tunnusanoja olivat valo, ilma ja vihreys ja näiden saavuttamiseksi rakennusten sijoittelua tontille ohjasi maasto ja ilmansuunnat. Puistoilla ja virkistysalueilla oli funktionalistisessa asuinalue suunnittelussa huomattavan keskeinen asema. Virkistysalueet eriytettiin omiksi, aiempaa isommiksi puistovyöhykkeiksi, joiden tavoitteena oli palvella terveysnäkökulmien toteutumista sekä yleisesti lisääntyntä vapaa-aikaa. Puistojen suunnittelussa hyödynnettiin luonnon ominaispiirteitä. Puistoissa vaihtelevat edelleen puistometsän tapaan avoimet nurmi- ja pelikentät ja suljetut, suojaiset leikki-puistot ja perennaistutukset. Puu- ja pensasistutukset muodostavat rytmiä ja tilallisuutta sekä rajaavat näkymiä. Symmetriaa ja asetelmallisia geometrisia rajauksia vältettiin muutoin kuin paikoissa, joissa suoralinjaisia pensasryhmäistutuksia käytettiin rajaamaan esimerkiksi pihaa kadusta ja toimintoja toisistaan.

Kalevan RKY-alueen kortteleissa rakennusten väliset piha-alueet avautuvat pääsääntöisesti lämpimälle eteläsuuntaiselle päiväauringolle. Pihaille on sijoitettu toiminnallisia alueita pyykinkuivatusta, tomutusta, leikkiä ja paikoitusta varten. Kulkureitit ovat sorapintaisia, laatoitettuja, liuskekivettyjä tai asfaltoituja. 1950-luvulla lähes jokaisessa asunnossa oli parveke, mikä osaltaan lisää piha-alueiden arvoa ja merkitystä osana asuinympäristöä. Autoistuminen aiheutti tarvetta autotalleille, joita lisättiin erillisinä lisärakennuksina ja rakennusten maantasokerroksina alkuperäiseen asemakaavaan. Pääväylien katukuvassa tavoiteltiin 1950-luvun urbaania katutilaa.

Kalevan kirkko (1966) on Suomen uudemman kirkkoarkkitehtuurin monumentaalisen esimerkki. Kirkon monumentaalinen sijainti Liisankalliolla katuakselin päätteenä on jälki funktionalismia edeltäneestä klassistisesta suunnitteluihanteesta. Kirkon arkkitehtuurissa ja kirkkoa ympäröivän Liisanpuiston toteutuksessa on kuitenkin noudatettu ajalle ominaista modernia tyyliä. Kalevan uintikeskus valmistui vuonna 1979.

Modernin funktionalistiset suunnitteluperiaatteet ovat ohjanneet myös pala palalta Liisankallion jatkeeksi sotien jälkeen kaavoitettujen muiden Kalevan ja Kalevanrinteen kaupunginosien rakentamista.

Maakunnallisesti arvokkaat rakennuskohteet

Maakunnallisesti arvokkaita rakennetun kulttuuriympäristön kohteita ovat Kiovanpuiston laidassa sijaitseva Kalevan ateljeetalo sekä Kauppaopisto Sammonkadun varressa. Molempien kohteiden aluerajaukseen sisältyy myös ympäröiviä viheralueita ja niiden kaupunkikuvallinen merkitys perustuu osin ympäröiviin viheralueisiin.

Rakennetun ympäristön ja viherympäristön yksityiskohdista

Rakennusten ja ulkoalueiden rakennus- ja pintamateriaaleista

Kalevalle tyypillinen funktionalistinen tyyliuuntaus ilmeni rakennusten ja ympäristön selkeytenä, tarkoituksenmukaisuutena ja linjakkuutena. Rakennusmateriaalien osalta saatavuus ja käsityövaltainen rakennustapa asettivat reunaehdot arkkitehtuurille. Ilmaisukieli oli tarkoituksenmukaista, arkista ja vaatimatonta, jolloin ympäristöstä muovautui tasa-arvoista, säännönmukaista ja selkeää arjen ympäristöä. Rakennusten vesikatteena oli useimmiten punainen kattotiili, julkisivut rapattiin karkeaksi ja maalattiin kalkkimaalilla. 1950-luvun jälkeen yleistyi puhtaaksimuurattu punatiili. Ulkorakenteissa, kuten pengermuureissa luonnon- ja liuskekivien rinnalle tulivat tiililaatta ja paikalla valettu, uritettu betoni tai sirotepintainen pesubetoni.

Kasvillisuudesta

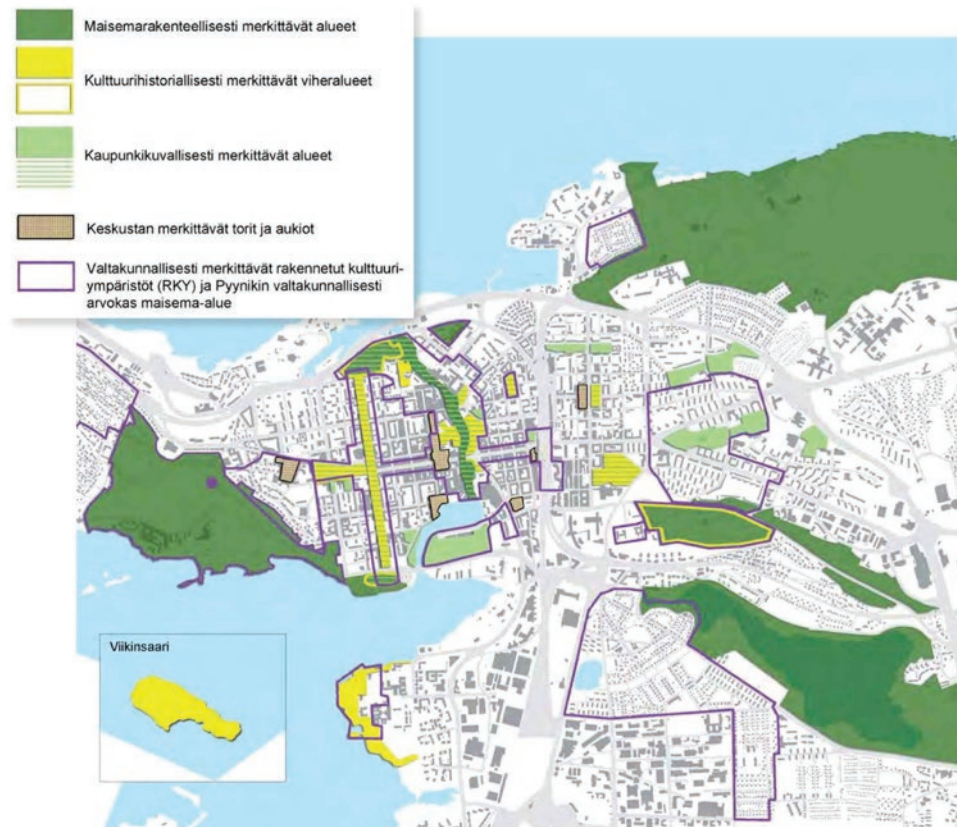
Kalevan RKY-alueella kasvillisuuden tehtävänä oli reunustaa ja suojata toimintoja luonnonläheisesti ja rytmittää toiminnoilta vapaaksi jääviä tiloja. Kalevan puistojen ja pihojen kasvillisuus on pääasiassa istutettua, sillä alue on rakentunut avoimelle viljelyalueelle. Alkuperäistä kasvillisuutta on jäljellä ainoastaan kalliolla, joilla kasvaa iäkkäitä mäntyjä ja koivuja.

Puisto- ja pihastutukset kasvilajeineen ovat rakennusajalleen tyypillisiä. Kalevassa tyypillisiä puulajeja ovat männyt, koivut, vaahterat, verivaahterat, puistolehmut, hopeapajut, hevoskastanjat, pihdat ja poppelit. Tyypillisiä pensaslajeja ovat syreenit, orapihlajat, lumimarjat, jasmikkeet, hortensiat ja pensasvaahterat. Tontteja rajaavat pensasaidat on usein leikattuja. Köynnöskasveista tyypillisimpiä ovat villiviinit.

5. KALEVAN VIHERVERKKO JA YHTEYDET YMPÄRISTÖÖN

Tampereen keskustan viherverkko

Tampereen keskustan viherverkon tärkeimpiä tukialueita eli ydinalueita ovat maisemarakenteellisten, kulttuurihistoriallisten ja kaupunkikuvallisten sekä luontoarvojen puolesta keskeisimmät alueet. Näihin lukeutuvat Kauppi-Niihaman kallioselänne, Pyynikki, Kalevanharju, lidesjärvi, rannat ja Hämeenkadun akseli. Näiden lisäksi viherverkossa on muita arvokkaita viheralueita, kuten historiallisesti ja kaupunkikuvallisesti merkittäviä puistoja, asukkaiden tärkeimmiksi kokemia viheralueita sekä arvokkaita luonto- ja metsäalueita. Kalevan Liisanpuisto, Kiovanpuisto ja Kalevan keskuspuisto lukeutuvat kaupunkikuvallisesti merkittäviin puistoihin.

Kuva 4 Keskustan viherverkon ydinalueet sekä muut arvokkaat viheralueet.

Kalevan viherverkon ja -yhteyksien nykytila

Selvitysalueen viheralueet muodostavat tärkeän osan Tampereen keskustan itä-länsi -suuntaista viher- ja virkistysverkostoa ja ne muodostavat yhtenäisen puistovyöhykkeen Itsenäisyydenkadun, Sammonkadun ja Teiskontien risteyksestä Hervannan valtavyölle saakka.

Kalevan viher- ja virkistysalueilta on jalankulun ja pyöräilyn reittien kautta liityntäpinnat viherverkon ydinalueille Kalevanharjulle, lidesjärvelle ja Kauppiin. Kalevanharjun suuntaan reitit kulkevat Tiilikylänpuiston sekä Takojankadun ja Sarvijätkönkadun kautta. Kaupin suuntaan johtavat yhteydet ovat Hervannan valtavyönlän ylittävien yhteyksien varassa, joista suurimmat yhteydet ovat Litukanojankadun ja Hipposkylän ja Kissanmaan kautta.

Yhteydet ydinkeskustaan ovat merkittäviä niin vapaa-ajan kuin työmatkaliikenteenkin kannalta. Lisäksi keskustan suunnalla on myös muita tärkeitä virkistysalueita, kuten Sorsapuisto, Tammelan stadion, Kalevan liikuntapuisto ja Saukonpuisto. Idässä merkittäviä liityntäpintoja muihin viheraluekokonaisuuksiin ovat Ruotulan ja Takahuhdin suunnat sekä Hakametsä ja Janka.

Kalevan viheralueiden yhteyteen sijoittuu useita kouluja, päiväkotia ja palveluita, mikä entisestään korostaa puistoalueiden keskeisyyttä ja niiden saavutettavuuden merkitystä. Alueelle sijoittuvat muun muassa Sammon koulu, Liisanpuiston puistokoulu, Sammon päiväkotia ja laajennettava Pellervon päiväkotia sekä Tampereen uintikeskus ja lasten liikennepuisto. Myös Kalevan kirkkoon saavutaan viheralueita pitkin.

Kuva 4 Kalevan viheralueverkoston nykytila, tärkeimmät liityntäpinnat ympäristöön ja niiltä muille viheralueille johtavat reitit.

6. KALEVAN PUISTOT JA MUUT VIHERALUEET

Tampereen keskustan ja Kalevan keskeisin viherverkko koostuu toiminnallisista kaupunkipuistoista. Kaupunkipuistot jaotellaan hoito- ja palvelutason mukaan keskustapuistoihin, kaupunginosapuistoihin ja korttelipuistoihin.

Kuva 5 Viheraluetyypit Tampereen vihreä keskusta -raportin mukaan. TARKEMPI KUVA!

Seuraavassa on esitelty Kalevan kaupunkipuistot ja muut viheralueet.

Liisanpuisto

Liisanpuisto on kaupunkikuvallisesti merkittävä keskustapuisto, joka muodostaa yhdessä Kalevan kirkon kanssa Itsenäisyydenkadun päätteen. Puiston muotokieli on vapaamuotoista. Kasvillisuutta hallitsevat laajat nurmikentät, joilla sijaitsee puu- ja pensasryhmiä. Hoitoa edellyttäviä perennaistutuksia on vain vähän. Kulkureitit asettuvat luontevasti topografiaan. Puisto on tärkeä lähivirkistysalue Kalevan asukkaille.

Kiovanpuisto

Kiovanpuisto on kaupunginosapuisto ja se on tärkeä ja keskeinen osa Kalevan puistomaista ilmettä ja toimivaa viherverkkoa. Kiovanpuiston ja Liisanpuiston väliin sijoittuva Kaupinkatu on tärkeä kehitettävä jalankulun reitti, jonka varteen sijoittuu myös Sammon koulu.

Kalevan keskuspuisto

Kalevan keskuspuisto on kaupunginosapuisto ja se on yksi tärkeimmistä Kalevan viheralueista ja merkittävä osa toimivaa viherverkkoa. Puusto on tärkeä osa selvitysalueen puistomaista ilmettä. Puistossa tai sen laidalla sijaitsee useita kiinne-

kohtia, kuten Kalevan liikennepuisto, uintikeskus, Sammon keskuslukio ja Sammon päiväkot.

Pellervonpuisto

Pellervonpuisto on Kalevan laajoista puistoalueista itäisin ja sen hoidetut nurmikentät ja kookas puusto ulottavat nykyisin Kalevan ilmavan yleisilmeen Hervannan valtavyälle saakka. Pellervonpuisto on myös osa Tredun arvokkaaksi määriteltyä ympäristöä, minkä vuoksi puistolla on osuutensa myös Sammonkadun itäisen pään kaupunkikuvassa.

Tiilikylänpuisto

Puisto sijaitsee Kalevanrinteen kaupunginosassa ja se palvelee monipuolisesti eri ikäryhmiä. Uuteen puistossa on leikkipaikka, seniorien liikuntavälineitä sekä hiekkatekonurmiareena. Puiston kautta kulkevat tärkeät Kalevanrinteen sisäiset kevyen liikenteen kulkureitit, jotka palvelevat samalla myös Kalevanharjun ja Kalevan kaupunginosan välisiä yhteyksiä.

Kainuunpuisto

Kainuunpuisto on pieni ja vehreä puisto Väinämöisenkadun varressa. Puistosta on hyvät yhteydet Kiovanpuistoon ja Tampereen uintikeskukseen. Katu- ja tieviheralueet, suojaviheralueet

Sammon puistokaista

Sammon puistokaista sijaitsee Sammonkadun eteläsvilla.

Merkantin puistokaista

Merkantin puistokaista on Sammonkadun suuntainen puistokaista, jonka kasvillisuudelle on tyypillistä nurmipinnat ja jo suureksi kasvaneet koivut ja havupuuryhmät.

Merkonominpuisto

Merkonominpuistossa on kaupunkikuvallisesti merkittävä mäntyryhmä, joka liittyy olennaisesti vuonna 1965 valmistuneeseen Tredun Sammonkadun toimipisteen rakennukseen (ent. Kauppaoppilaitos). Puisto liittyy Tredun rakennuksen Sammonkadun katunäkymiin.

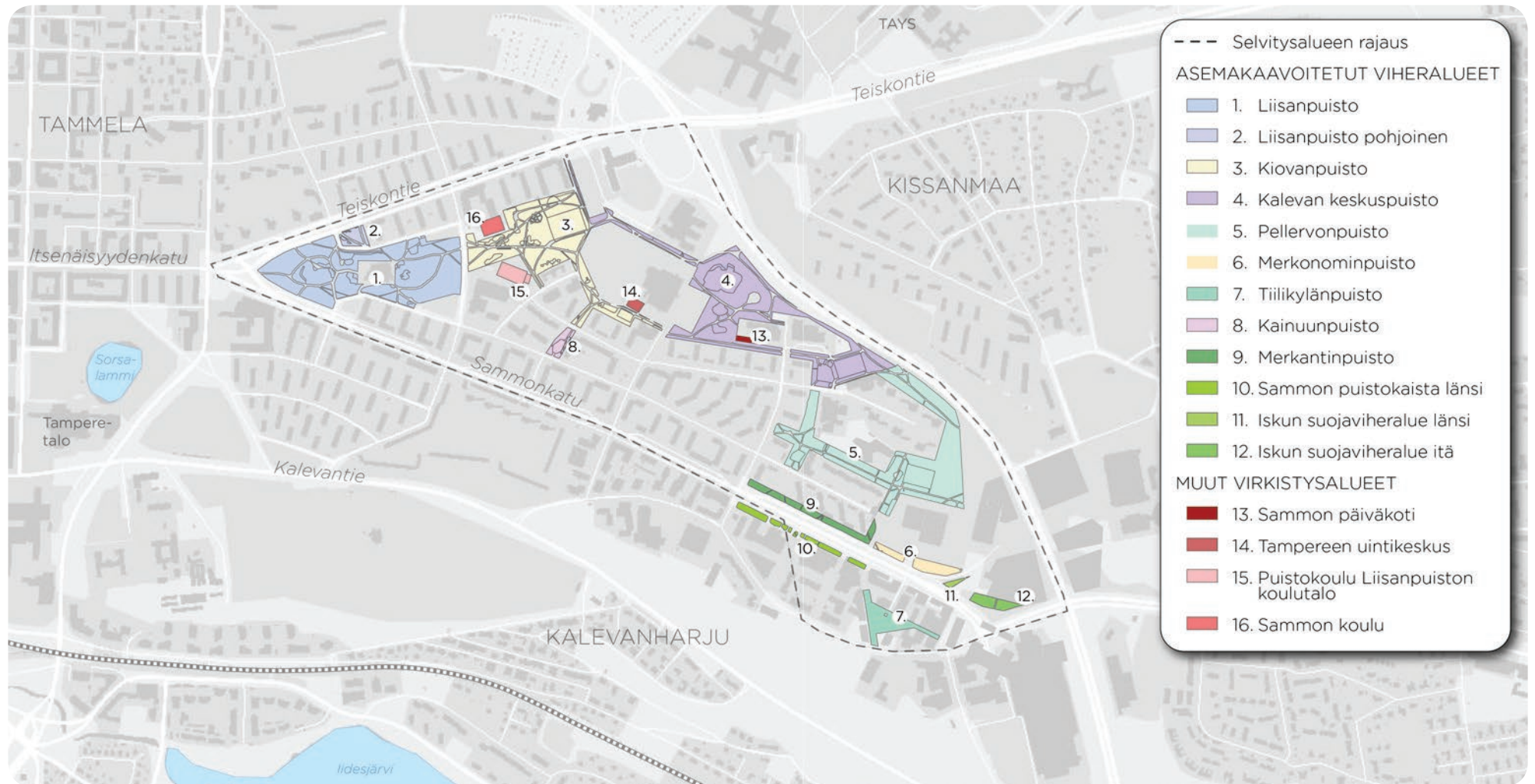
Iskun suojaviheralueet

Iskun suojaviheralueet sijaitsevat Sarvijaakonkadun ja Hervannan valtavyälän risteuksen tuntumassa. Kasvillisuudelle on tyypillistä nurmipinnat ja erilaiset puuryhmät, joiden joukossa on myös runsaasti havupuuta.

Katuvihreä

Teiskontie ja Sammonkatu ovat molemmat kaupunkikuvallisesti merkittäviä puistokatuja, joilla kasvaa yhtenäiset katupuurivit. Kaupunkikuvallisesti tärkeitä katupuurivejä on myös mm. Lemminkäisenkadulla, Väinämöisenkadulla ja Hälläpyöränkadulla.

Kuva 6 Kalevan asemakaavan mukaiset viheralueet.

7. VIHERVERKON KEHITTÄMISTARPEET JA TAVOITTEET

Tampereen keskustan viher- ja virkistysverkon kehittämistä koskevat yleistavoitteet

Tampereen kaupungin keskustan viher- ja virkistysverkkoa ja sen tulevaisuuden kehittämistavoitteita on käsitelty laaja-alaisesti Tampereen vihreä keskusta -selvityksessä. Tampereen vihreä keskusta -raportti on laadittu samanaikaisesti valmisteltavan keskustan strategisen osayleiskaavan kanssa, mutta se toimii myös itsenäisenä, keskustan viheralueiden, julkisten ulkotilojen ja liikunta-alueiden kehittämistä koskevana selvityksenä.

Keskustan maisemat tarjoavat elämyksiä ja tavoitteena on vaalia niiden omaleimaisia maisemallisia piirteitä. Keskustan historiallisia puistoja, puistokatuja ja näkymiä vaalitaan siten, että alueiden eri aikakausille tyypilliset ominaispiirteet säilyvät.

Keskustan strategisessa osayleiskaavassa asetettu tavoite keskustan tiivistämisestä ja asukasmäärän kasvamisesta luo paineita keskusta-alueiden, kuten Kalevan viherverkolle. Vihreän keskustan visio on kiteytetty neljään tavoitteeseen:

- 1) Viheralueiden riittävyys ja monipuolisuus,
- 2) arvokkaiden viheralueiden vaaliminen,
- 3) kaupunkivihreän vahvistaminen ja
- 4) kävely- ja virkistyskaupungin kehittäminen.

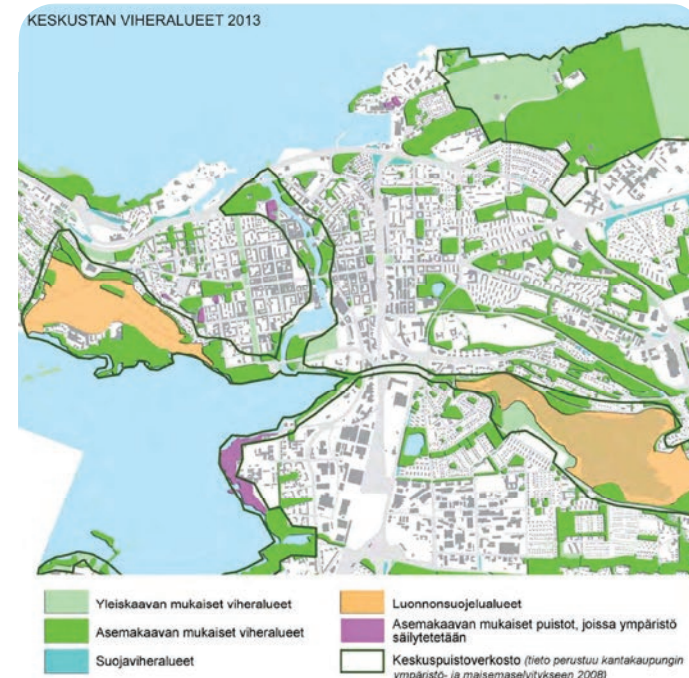
Viher- ja virkistysalueiden ja niiden palveluiden tulee olla riittäviä, saavutettavia ja monipuolisia eri ikäryhmien tarpeisiin sopien. Tavoitteena on, että keskeiset viher- ja virkistysalueet säilyvät ja niiden palveluita kehitetään asukasmäärän kasvu silmälläpitäen, mikä on oleellista myös Kalevassa, johon kohdistuu viimeaikaisen ja käynnissä olevien asemakaavamuutosten myötä merkittävää asukasmäärän kasvua. Tampereen vihreä keskusta -raportin tavoitteiden mukaisesti asukkaiden lähivirkistysalueiden sekä kaupunginosapuistojen saavutettavuuteen on kiinnitettävä erityistä huomiota. Täydennysrakentamisen alueilla viher- ja virkistyspinta-alaa pyritään myös lisäämään esimerkiksi katuvihreällä sekä tonttien viherpinoilla ja viherkatoilla. Reittien osalta keskustan kehittämisen yhtenä tavoitteena on sujuvien reittien kehittäminen Kaupin ja Pyynikin metsiin ja keskustan itä-länsi -suuntaisten yhteyksien parantaminen. Nämä tavoitteet linkittyvät oleellisesti myös Kalevan viherverkon kehittämiseen. Liikenneverkon kehittäminen mahdollistaa viihtyisien jalankulkureittien ja sujuvien pyöräreittien toteuttamisen. Edustavat

kadut, aukiot ja puistot ovat osaltaan tärkeitä vetovoimatekijöitä. Yleistavoitteina viherverkon kehittämisessä on kestävä kaupunkirakenteen luominen ja ilmastonmuutokseen varautuminen.

Asukasnäkökulma ja asiantuntijaseminaarit

Tampereen vihreä keskusta -selvityksen tausta-aineistona on käytetty keskustan strategisen osayleiskaavan aloitusvaiheessa kerättyjä asukasnäkökulmia sekä asiantuntijaseminaareista saatuja kannanottoja.

Asiantuntijaseminaareissa järjestettyjen työpajojen keskeiseksi teemaksi nousi erityisesti kevyen liikenteen reittien kehittäminen, joista Kalevan kaupunginosan kannalta merkityksellistä oli tarve Pyynikin ja Kaupin yhteyden voimakkaalle vahvistamiselle. Työpajoissa tuotiin esille erilaisten kiinnostavien paikkojen verkosto ja tärkeiden solmukohtien merkitys. Myös keskustapihojen merkitystä korostettiin lähivirkistystyksen kannalta.

Kuva 7. Keskustan viheralueet Tampereen vihreä keskusta -raportin mukaan.

Kalevan viherverkon tavoitetila ja kehittämistoimenpiteet

Tavoitetilana on viher- ja virkistysalueiden muodostama yhtenäinen verkosto, Kalevan viheralueiden riittävyden turvaaminen, kaupunki- ja maisemakuvallisten arvojen säilyminen ja kehittäminen sekä toimivien ja viihtyisien yhteyksien luominen. Tavoitteiden saavuttaminen linkittyy monin paikoin jo käynnistyneisiin suunnitteluhankkeisiin tai käynnissä oleviin rakennushankkeisiin. Näiden yhteydessä on tunnistettava säilytettävät arvot ja löydettävä mahdollisuudet ja keinot miten luoda uutta laadukasta ympäristöä sekä kehittää ja vahvistaa nykyistä viherverkkoa.

Maankäytön muutoksissa huomioitavat ja kehitettävät maisemarakenteen ja -kuvan arvot ja ominaisuudet

Maisemallisesti ja kaupunkikuvallisesti tärkeitä, säilytettäviä ja korostettavia näkymiä ovat erityisesti Sammonkadun poikkikaduilta ja Sarvijaakonkadulta kohti Kalevanharjua avautuvat näkymät. Kalevanharju tulisi pyrkiä määrätietoisesti saamaan osaksi myös uusia kaupunkinäkymiä, kuten raitiotieterминаalin lähistöllä ja uudistuvalla Prisman alueella. Säilytettäviä maisemakuvallisia ominaispiirteitä ja kasvillisuusryhmiä ovat Liisankallion luontaiset kasvupaikkaominaisuudet, puistojen luonnolliset ja vapaamuotoiset istutusryhmät, avoimet, loivapiirteiset nurmientäät myös kaupunginosan laidoilla, Tredun edustan männyt, katupuurivit sekä Merkantin ja Merkonominpuiston puistokaistat.

RKY -alueella huomioitavat rakennetun kulttuuriympäristön ja maisema-arkkitehtuurin arvot ja ominaisuudet

Kalevan kaupunkikuvallisesti arvokkailla puistoalueilla tehtävissä muutos- ja kunnostustöissä ratkaisujen tulee kunnioittaa alueiden arvoja, kuten selkeyttä, tarkoituksenmukaisuutta ja linjakkuutta. Ympäristön avoin ominaisluonne ja arvokkaat avoimet tilat tulee säilyttää. Erityisesti on huomioitava Kalevan kirkon ympäristön avoimuus ja muiden arvorakennusten saumaton liittyminen puistoalueisiin. Puistojen olemassa olevat viher- ja nurmialueet tulee säilyttää ja symmetriaa ja asetelmallisia geometrisia rajauksia tulee välttää. RKY-alueella tulee suosia rakentamisajankohdalle ominaista kasvilajistoa sekä istutusten sijoitus- ja ryhmittelytapaa.

Pihoilla säilytetään niille tyypillinen yksinkertaisuus, selkeys, yhteys ympäröiviin viheralueisiin ja luonnonmukaisuus. Avoin pihatila ja pihojen alkuperäinen ilme tulee säilyttää, eikä asuttopihaa saa varata vain autopaikoitukseen.

Bulevardien puurivit tulee säilyttää. Kadunkalusteissa, valaistuksessa ja pinnoitteissa tulee ottaa huomioon alueen luonne ja noudattaa yksinkertaista selväpiirteisyttä. Rakennuskannan ja rakenteiden suhteen tavoitteena ovat säilyttävän korjauksen periaatteet.

Maisemarakentamisen yksityiskohdissa ja maisemasuunnittelussa huomioitavaa

Mahdollisiin uusiin ulkotilojen rakenteisiin liittyvät materiaalivalinnat tulee tehdä harkiten ja huomioiden alueelle tyypilliset materiaalit, joita ovat luonnon- ja liuskekivet, paikalla valettu, uritettu betoni ja sirotepintainen pesubetoni. Vanhat rakenteet on pyrittävä kunnostamaan tavoitellen alkuperäisiä materiaalivalintoja. Kasvivalinnoissa suositeltavia ovat edelleen perinteiset, alueelle tyypilliset kasvilajit. Myös uusien viher- ja virkistysalueiden, kuten leikki- ja liikuntapaikkojen sekä torien ja aukoiden suunnittelussa tulee huomioida edellä kuvatut Kalevalle tyypilliset ominaispiirteet.

Viherverkon ja kulkuyhteyksien kehittäminen Kalevan ja Hakametsän välillä

Viherverkon sekä jalankulun ja pyöräilyn yhteyksien kehittäminen Kalevan ja Hakametsän välillä on yksi tärkeimmistä tavoitteista, jotka saavuttamalla voidaan merkittävästi kohentaa ympäristön laatua nykytilanteeseen verrattuna. Hervannan valtavyylä tulee jatkossakin olemaan haaste niin viheryhteyden kuin kulkuyhteyksien kannalta. Kulkuyhteydet ovat ali- tai ylikulkujen varassa, minkä vuoksi Jäähallinraitin ja Rieväkadun katu- ja ympäristösuunnittelulla tulisi pystyä luomaan korkealaatuisia, kaupunkimaista ja vehreää ympäristöä.

Liittyminen keskustaan

Kalevan länsiosien kautta saavutaan keskustaan, Tammelan stadionille, Sorsapuistoon ja Kalevan liikuntapuistoon. Liikuntapuisto tulee valmistuessaan kohentamaan Kalevan ja keskustan urheilu- ja liikuntapalveluja merkittävästi ja kasvattamaan osaltaan alueella liikkuvien ihmisten määrää. Reitit kulkevat Liisanpuiston kautta Teiskontien, Itsenäisyydenkadun ja Kalevan puistotien risteykseen, jossa on kehitettävä erityisesti reitistön selkeyttä ja turvallisuutta. Kehittämisessä on huomioitava Liisanpuiston ja risteysalueen avoimet näkymät ja muut maisema- ja kaupunkikuvalliset arvot.

Liittyminen Teiskontiehen ja Kaupin suuntaan

Teiskontie on varsin tärkeä rajapinta. Sen katupuut ovat arvokasta kaupunkivihreää, joka on osa Kalevan alueen ja ydinkeskustaan johtavien valtareittien vehreää ilmettä. Teiskontien varressa kulkee myös tärkeä jalankulun ja pyöräilyn väylä, jonka kautta ja poikki kulkevat yhteydet Liisankadun ja Petsamonkadun kautta Saukonpuistoon sekä Kaupinkadun ja Litukanojankadun ylikulkusillan kautta Kauppiin. Yhteys Litukanojankadulle on nykyisin Uimalankadun suuntaisen kapean puisto-kaistaleen varassa, jossa kävelytietä rajaa kapea istutuskaista. Tämän puistokaistaleen säilyminen jatkossakin on tärkeää.

Liittyminen Sammonkatuun

Sammonkadun puurivit ovat arvokasta kaupunkivihreää, joka uudistetaan raitiotien rakentamisen yhteydessä. Sammonkatua seuraavat jalankulkuväylien lisäksi pyöräilyn pääreitit. Sammonkadun ja Kalevan viheralueiden välisiä kulkuyhteyksiä

ja viheryhteyttä tulee vahvistaa lisäämällä Väinämöisenkujan sekä Joukahaisenkadun katuistutuksia ja jäsentelemällä näiden jalankulun ja pyöräilyn järjestelyt entistä toimivimmaksi.

Hakametsän yleissuunnitelma

Hakametsän yleissuunnitelmassa on tavoiteltava erityisesti sujuvia ja viihtyisiä kevyen liikenteen yhteyksiä Hervannan valtaväylän ylitse sekä pohjois-etelä –suuntaisia viher- ja virkistysyhteyksiä Hakametsän alueen sisällä. Viheryhteydet liittyvät Hakametsän pohjoisessa Kauppiin ja etelässä Sandelinipuiston kautta lidesjärvelle. Viheryhteydet ja ympäristön laatu ovat korkeatasoisen suunnittelun varassa, sillä Hakametsässä on nykyisin laajalti rakennettuja, jäsentymättömiä, pääosin läpäisemättömiä ja kasvuttomia alueita.

Asemakaavan muutos, kaava nro 8489

Asemakaavalla vaikutetaan laajalti Sammonkadun ja Hervannan valtaväylän risteysalueen kaupunkikuvaan, nykyisiin suojaviheralueisiin sekä tontteihin rajautuviin laajoihin viheralueisiin. Asukasmäärän kasvu on huomioitava viheralueiden ja viherpalveluiden saavutettavuudessa. Asemakaavoituksessa on huomioitava uuden katulinjan (Rieväkadun jatke) vaikutus kulkuyhteyksiin ja kaupunkikuvaan.

Reittien ja niiden jatkuvuuden kannalta merkittäviä muutoksia ovat Hervannan valtaväylän suuntaisen kevyen liikenteen väylän siirto, itä-länsi –suuntaisten yhteyksien jatkuminen Kalevan ja Hakametsän välillä.

Asemakaavan muutos, kaava nro 8297, Pellervonkatu 20, mukaan lukien Pellervonkadun päiväkodin laajennus

Kaavatyössä on huomioitava Pellervonpuiston rajauksiin ja käyttöön kohdistuvat paineet sekä päiväkodin tontin ja Väinämöisenkujan välisen kulkutarpeen järjestäminen. Tonttien rajauksissa ja ajoneuvoliikenteen ja paikoituksen järjestelyissä on kiinnitettävä huomiota erityisesti viheralueiden ja reittien jatkuvuuteen ja maisemakuvan yhtenäisyyteen. Asemakaavassa on huomioitava Tredun rakennukseen ja sen ympäristöön liittyvät arvokkaat näkymät, säilytettävä puisto ja avoimuus.

Kiovanpuisto

Kiovanpuiston muutos- ja perusparannuksessa on huomioitava maauimalan rakentamisesta seuraava käyttäjämäärien lisääntyminen, kasvavat kevyen liikenteen määrät sekä ympäristön ajoneuvoliikenne.

Kalevan keskuspuisto

Kalevan keskuspuiston kehittämisessä on tärkeää huomioida maauimalan rakentamisesta seuraava käyttöpaineen lisääntyminen sekä puiston läpi kulkevat pääyhteydet Kissanmaalle, Kauppiin sekä keskustaan ja itään.

Pellervonpuisto

Pellervonpuisto on selvitysalueen itä laidalla sijaitseva puisto, jonka ympäristössä tapahtuvat muutokset heijastuvat Hervannan valtaväylälle saakka. Puiston kehittämisen ja kasvillisuuden käsittelyn tavoitteena tulisi olla Kalevalle tyypillisten ominaispiirteiden välittyminen alueen itäiseen reunaan saakka. Puiston kautta kulkevaa itä-länsi –suuntaista virkistysyhteyttä tulee kehittää niin, että se jatkaa loogisesti Liisanpuiston, Kiovanpuiston ja Kalevan keskuspuiston kautta kulkevia yhteyksiä. Pellervonpuiston kehittämisessä on tärkeää huomioida Hervannan valtaväylältä kantautuva melu ja sen torjunta. Pellervonpuiston kohdalla on huomioitava myös Taka-Kalevan pistetalot. Ne ovat itäisen Kalevan maamerkkirakennuksia, jotka näkyvät Hervannan valtaväylälle, osin Kissanmaalle ja Pellervonkadulle saakka.

Raitiotiepysäkit

Kalevan reittien kehittämisessä on huomioitava suunnitellut raitiotiepysäkit, jotka sijoittuvat Teiskontien ja Sammonkadun varteen. Kaupinkatu yhdistää Teiskontien ja Sammonkadun pysäkit toisiinsa, mikä tulee huomioida Kaupinkadun kävelyn ja pyöräilyn sujuvuudessa ja viihtyisyydessä.

Maauimala

Maauimala monipuolistaa viheralueiden yhteydessä olevia julkisia virkistyspalveluita. Uimala tulee todennäköisesti lisäämään käyttäjämääriä myös ympäröivillä viheralueilla. Tämä tulee huomioida kehittämällä sujuvia kulkuyhteyksiä uimalan lähistöllä ja varautumalla nostamaan ympäröivien puistoalueiden hoitotasoa kuluksen lisääntyessä. Maauimala vähentää rakennuksen ympärillä sijaitsevien avoimien nurmialueiden määrää, mikä kasvattaa erityisesti uimalan pohjoispuoleisen viheryhteyden toiminnallista ja maisemallista merkitystä.

Hervannan valtaväylän varsi

Hervannan valtaväylän varressa sijaitseva meluesteen toimiva maavalli. Maavallin puuistutukset muodostavat vehreän rajan selvitysalueen itäiselle laidalle.

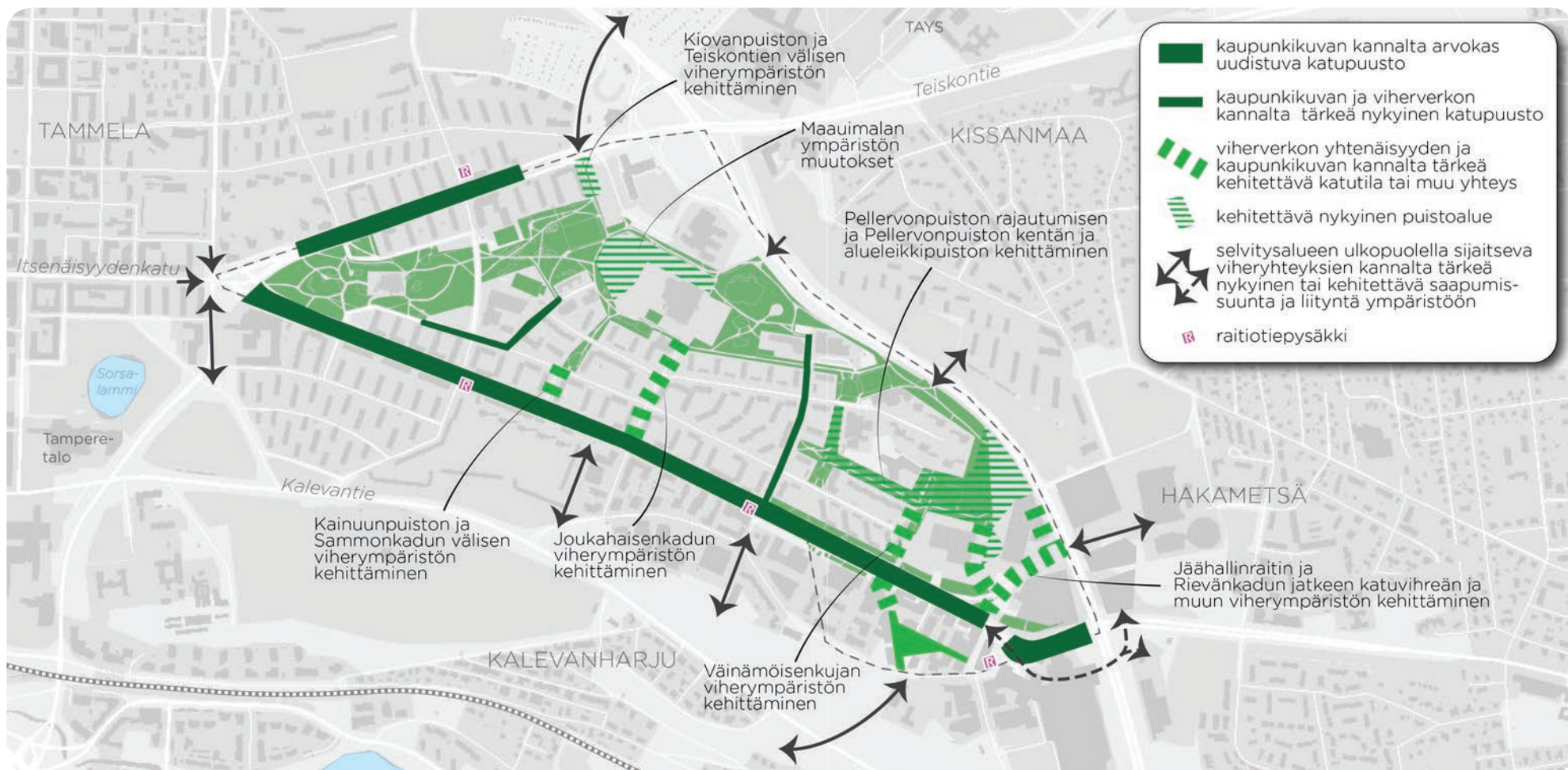
Sammonkadun itäpään kauppakeskittyä

Sammonkadun itäpäässä kaupunkikuvan mittakaavaa hallitsevat suuret liikerakennukset ja liikennealueet. Kalevan ydinalueille tyypillisen puistomaisuuden sijaan pinnat ovat pääasiallisesti läpäisemätöntä asfalttia tai kivituhkaa. Kevyen liikenteen väylät seurailevat katuja, eivätkä sijoitu puistovyöhykkeille, minkä vuoksi autoliikenteen läheisyys vähentää väylien viihtyisyyttä. Suunnittelussa tulisi huomioida sujuvien kevyen liikenteen yhteyksien säilyminen niin pohjois-etelä –suunnassa kuin itä-länsi –suunnassakin. Jalankulku ja pyöräily-ympäristössä tulee tavoitella korkealaatuisuutta ja kaupunkivihreän maksimointia myös niillä alueilla, joilla ajoneuvoliikenteen vaikutus on huomattava. Vastaavia kohteita ovat myös kevyen liikenteen erikoisratkaisut kuten ali- tai ylikulut.

Sammonkadun pääte on liikenteellinen solmukohta ja eri kaupunginosien mitta-kaavallinen ja toiminnallinen muuntumisvyöhyke. Kadun päätteeseen rakentuva uusi kaupunkiaukio tulee olemaan tärkeä kaupunkirakenteen porttialue. Aukio rajautuu myös Kalevan puistomaisiin alueisiin, mikä on etuna viheryhteyksien jatkumisen kannalta.

Kauppaoppilaitoksen (Tredun) laajennushanke ja tontin maisemallisten arvojen huomioiminen

Maisemallisesti olennaisinta on arvokkaiden puiden säilyttäminen Tredun edustalla, sekä rakennuksen kaupunkikuvallisesti ilmava liittyminen ympäristöönsä niin rakennuksen Sammonkadun puolella kuin sen sivu- ja takajulkisivuillakin. Tontin käyttösuunnitelmissa on varauduttava riittäviin paikoitusjärjestelyihin myös polkupyörien osalta. Pysäköintialueiden jäsentelyssä ja rajautumisessa on huomioitava Väinämöisenkujan katuvihreän ja jalankulun- ja pyöräilyn kehittäminen.

Kuva 8 Viherverkon kehittämistarpeet ja tavoitteet.

Pyöräily- ja jalankulkuverkon tavoitetila

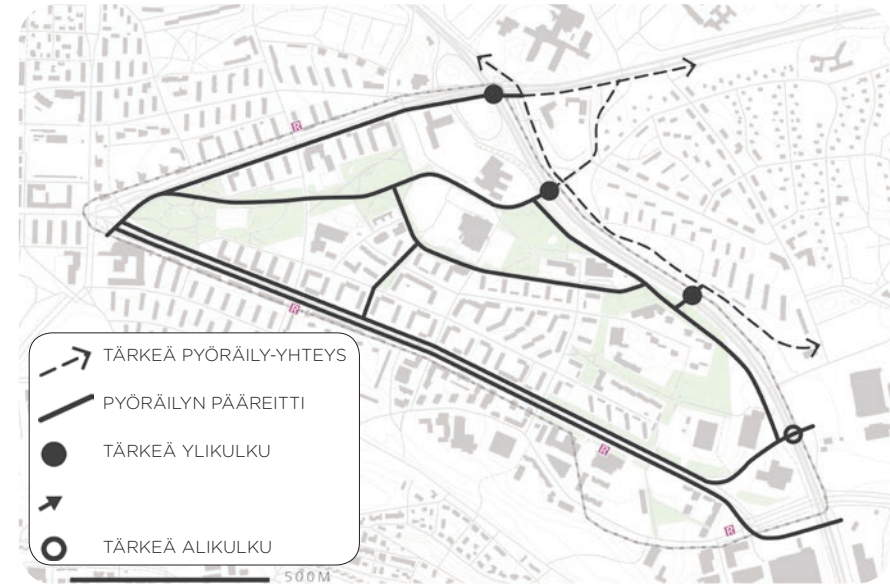
Tarkastelualueen virkistysreitiverkko on tiivis ja monitasoinen. Reitit palvelevat sekä Kalevan ulkopuolelta keskustaan suuntautuvaa kevyttä liikennettä, että kaupunginosan sisäistä liikennettä. Kävelyn ja pyöräilyn laatukäytävät ovat kevyen liikenteen seudullisia ja alueellisia pääreittejä, jotka on määritelty Tampereen kaupunkiseudun kävelyn ja pyöräilyn kehittämissuunnitelmassa. Tampereen ja Kangasalan välinen laatukäytävä kulkee Tampereella Itsenäisyydenkatua, Sammonkatua ja Sammon valtatieä pitkin kohti Holvastia ja Kangasalaa. Lisäksi selvitys-alueella rajaavien pääkatujen varrella; Hervannan valtavyälällä, Sammonkadulla ja Teiskonkiellä kulkee muita kevyen liikenteen seudullisia ja alueellisia pääyhteyksiä. Tärkeimmät kohteet, jonne näiltä päävyälyiltä on sujuvat yhteydet ovat lännessä keskusta, Tammela, Sorsapuisto ja Kalevan liikuntapuisto, idässä Kissanmaa, Hakametsä ja Janka, etelässä Turtola ja Hervanta. Pääreittejä täydentävät kevyen liikenteen lähireitit. Selvitysalueen itälaidalla sijaitsee Hervannan valtavyälän suuntainen pyöräilyn pääreitti, jolta erkaantuu Kalevan keskuspuiston ja Kiovanpuiston kautta keskustaan johtava itä-länsi-suuntainen yhdysreitti. Vilkaat ja leveät ajoneuvoliikenteen väylät luovat estevaikutusta ympäröiville viher- ja virkistysalueille.

Pyöräilyreittien kehittämisessä on huomioitava erityisesti:

- pohjois-eteläsuunnan muutokset Hervannan valtavyälän varressa
- yhteydet Hakametsän suuntaan
- Prisman korttelialueen järjestelyt
- puistoverkoston sisäiset selkeät pääreitit

Kävelyreittien kehittämisessä on huomioitava erityisesti:

- Poikittaisten yhteyksien kehittäminen Lemminkäisenkadun, Väinämöisenkujan ja Joukahaisenkadun katuviherympäristön avulla
- yhteydet Teiskonkielle ja liityntäpinnat Kauppiin
- yhteydet Sammonkadulle ja liityntäpinnat Kalevanharjulle
- yhteydet Hakametsän suuntaan - Jäähallinraitin kehittäminen

Kuva 9 Pyöräilyverkon tavoitetila

Kuva 10 Kävelyverkon tavoitetila.

8. VIHERALUEIDEN RIITTÄVYYS JA SAAVUTETTAVUUS

Muutos ja tavoitteet

Suunnitteluvaiheessa olevat hankkeet lisäävät Kalevan viheralueiden käyttäjämääriä sekä luovat painetta viheralueiden rajautumisen muutoksille. Kalevanrinteen alue on jo rakentumassa ja sinne on muuttamassa seuraavien vuosien aikana 550 uutta asukasta. Kalevanrinteen lisäksi muut vireillä olevat kaavahankkeet kasvattavat alueen käyttäjämääriä useilla sadoilla asukkailla, mikä on huomioitava reittien johdonmukaisuutena, viherverkon jatkuvuudessa ja yhtenäisyydessä sekä palvelutasossa.

Maankäyttö- ja rakennuslain yleiskaavan sisältövaatimuksissa todetaan, että kaavaa laadittaessa on otettava huomioon muun muassa virkistykseen soveltuvien alueiden riittävyys. Valtakunnalliset alueidenkäyttötavoitteet velvoittavat puolestaan huomiomaan alueidenkäytön suunnittelussa mm. viheralueiden yhtenäisyyden ja viherverkoston jatkuvuuden.

Maankäytön suunnittelussa viheralueita käsitellään muun muassa yleiskaava- ja asemakaavatasoilla. Yleiskaavoissa varmistetaan riittävyys ja eheys suhteellisen laajoilla alueilla. Asemakaavassa määritellään tarkemmin viheralueiden määrä ja käyttötarkoitus, sekä otetaan huomioon alueen erityisarvot.

Keskustan viheralueiden laadullinen kehittäminen on tarpeen lisääntyvän käyttöpaineen vuoksi. Tämä voi tarkoittaa nykyistä rakennetumpia, tiiviimpiä ja palveluitaan monipuolisempia viheralueita. Kehittämisessä on kuitenkin otettava huomioon merkittävien viheralueiden vaalittavat arvot. Kaupunkivihreää ja virkistysmahdollisuuksia voidaan vahvistaa pienillä taskupuistoilla ja katuvihreällä. Erityisesti täydennysrakentamisen alueella pyritään turvaamaan lähivirkistysalueiden riittävyys. (Tampereen kaupunki 2014)

Riittävyyden mittarit

Sitovia pinta-aloihin ja asukasmääriin viittaavia mittareita viherpalveluiden riittävyydestä ei ole, mutta joitakin tavoitearvoja on määritetty. Riittävyyden mittarina Ympäristöministeriön Virkistysaluekomitean mietinnössä suositellaan varattavaksi virkistysalueita vähintään 40 - 100 m² asukasta kohti. Valtakunnallisesti vakiintunut lähivirkistystyksen mittari on, että virkistäytymiseen soveltuvan puiston tulisi sijaita korkeintaan kolmensadan metrin etäisyydellä asunnosta. Tampereen kaupunki on esittänyt tavoitteekseen tämän saman etäisyyden ja lisäksi määritellyt kantakaupungin viheralueselvityksessä vuonna 1994, että virkistysalueiden tavoitepinta-ala olisi vähintään 120 m² asukas.

Muut riittävyyteen vaikuttavat tekijät

Määrällisten arvojen lisäksi viheralueiden riittävyyteen vaikuttaa useita laadullisia ominaisuuksia kuten viheralueiden yhtenäisyys, viherverkoston jatkuvuus, viihtyisyys, hahmotettavuus ja toiminnallisuus.

Mittariarvo tai muu laatutekijä	Toteutuko toimenpiteitä	Tavoitteiden saavuttamiseksi tarvittavat toimenpiteet
Alueleikkipaikan saavutettavuus, 500m	Ei	Kiovanpuiston leikkipaikka palvelee nykyisin ja tulevaisuudessa Kalevan länsiosia Liisanpuistosta Sammonkadulle ja uintikeskuksen itäpuolelle saakka. Koko alueella saavutettavuustavoite toteutuu, mikäli Pellervonpuiston uusi alueleikki- ja liikuntapaikka rakennetaan. Mikäli puistoa ei toteuteta, jäävät Kalevan itäosat Sammon päiväkodista itään päin etäisyydestä.
Lähieleikkipaikan saavutettavuus, 300 m	Ei	Lähieleikkipaikkojen saavutettavuus on länsiosissa hyvä ja leikkipaikoissa on valinnanvara. Itäosassa saavutettavuus on rakenteilla olevan Tiilikylänpuiston ja olemassa olevan Kalevan keskuspuiston leikkipaikan varassa. Tiilikylänpuistoon kohdistuu käyttöpainetta erityisesti ak 8489 alueelta, vaikka puistoon päästäkseen tulee ylittää Sammonkatu. Ak 8489 korttelialueen itäreunassa etäisyys ylittää tavoite-etäisyyden. Lähieleikkipaikkojen saavutettavuus ja riittävyys on minitasolla.
m ² / asukas	Ei	Jotta suhdeluku pysyisi Kalevassa nykyisellä tasolla, tulisi viheralueiden pinta-alan kasvaa.
Pinta-ala	Ei	Viheralueiden (VP ja suojaviheralueet) kokonaispinta-alaan kohdistuu pienentävää painetta erityisesti ak 8489 suunnitelmissa, joissa korttelialueet rajautuvat Pellervonpuistoon ja Tredun edustan VP-alueeseen.
Viheralueiden yhtenäisyys Kalevassa	Ei	Hankkeissa tulee kiinnittää erityisesti huomiota viheralueiden jatkuvuuteen uimakeskuksen, poikkikatujen, Pellervonpuiston ja Jäähallinraitin (Hakametsän) kohdalla.
Viherverkoston jatkuvuus alueen ulkopuolelle	Ei	Viherverkoston jatkuminen Kalevanharjun ja Hakametsän suuntaan edellyttää katuvihreän kehittämistä.
Saavutettavuus, hahmotettavuus	Ei	Reittien sujuvuutta ja hahmotettavuutta alueen ulkokehällä (pääkadut) ja niistä johdettavia yhteyksiä viherverkon ydinosiin (Kauppi, Kalevanharju) tulisi korostaa. Poikkikatujen katuvihreän kehittäminen edistää viherverkon hahmottamista. Sammonkadun ja Hervannan valtavyäylän risteysalueella, terminaalialueella sekä Sarvijaakonaukiolla hahmotettavuutta tulisi tukea katu- ja aukioistutuksin.
Saavutettavuus, helpokulkaisuus	Ei	Erityisesti Hervannan valtavyäylän ali- ja ylikuluissa tulee kiinnittää huomiota pintojen ja tasojen esteettömyyteen.
Viihtyisyys	Ei	Jäähallinraitin katutila, aukiot ja alikulut ovat uutta, mittakaavaltaan ja rakenteiltaan vaativaa ympäristöä, joiden ympäristörakentamisen on oltava korkealaatuista.
Julkisten rakennusten piha-alueet osana virkistyspalveluita	Ei	Huomiota kiinnitettävä erityisesti Tredun, päiväkotien, koulujen ja uimakeskuksen ympärille jäävään tilaan.
Pihojen liittymisen viheralueisiin	Ei	Uudisrakennusten piha-alueiden ja kansipihojen korkotasojen ja pinnoitteiden tulee liittyä ympäristöönsä.

9. VIHERPALVELUIDEN TAVOITETILA

Tarkastelualueella on nykytilanteessa monipuolinen viher- ja virkistyspalvelujen tarjonta. Puistoalueilla sijaitsevia leikkipuistoja ja kenttiä täydentävät koulujen ja päiväkotien ulkoilupihat ja kentät. Lähistöllä sijaitsevia Kalevan viherverkkoa täydentäviä kaupunki- ja erikoispuistoja ovat mm. Sorsapuisto ja Saukonpuisto sekä Kalevankankaan hautausmaa ja Litukan siirtolapuutarha.

Leikkipaikat, niiden palvelutarve ja saavutettavuustavoite

Tarkastelualueen puistoihin sijoittuu kuusi leikkipaikkaa, joista yksi on alueleikki-paikka ja muut viisi ovat lähileikkipaikkoja. Tämän lisäksi on viisi koulujen ja päiväkotien yhteyteen sijoitettavaa leikkipihaa. Tampereen kaupungin viherpalveluohjelman 2012-2020 leikkipaikkaohjelman mukaan Kalevassa poistettavia leikkipaikkoja ovat:

- Kalevan keskuspuisto 4 (aitaus) (lähileikkipaikka) P
- ja Pellervonpuiston lähileikkipaikka, jonka leikkitoiminnot keskitetään Kalevanpuistoon.

Tampereen kaupungin määrittelemänä yleisperiaatteena on tavoite, että asukkaila tulisi olla mahdollisuus asua 300 metrin etäisyydellä lähimmästä leikkipaikasta ja 500 metrin päässä lähimmästä alueleikkipaikasta. Alueleikkipaikat sijoittuvat yleensä keskeisille paikoille kaupunginosapuistoihin. Kalevassa Kiovanpuiston leikkipaikka on luokiteltu alueleikkipaikaksi. Kiovanpuiston sijainnin vuoksi mitoitussellinen tilanne on hyvä selvitysalueen pohjois- ja keskiosissa. Kiovanpuiston leikkipaikkaa tulisi kuitenkin kehittää monipuolisemmaksi ja sen välineistö uudistaa, jotta se palvelisi kasvavaa käyttäjäkuntaa. Myös puiston maisemallinen liittyminen Keskuspuistoon kaipaa tarkistamista.

Tampereen kaupungin leikkipaikkapalveluiden ohjelmoinnissa 2010-2020 on huomioitu sellaiset uudis- ja täydennysrakentamiskokonaisuudet, joiden väestönkasvu edellyttää uusien leikkipaikkojen rakentamista. Kalevanrinteen kaava-alueiden osalta ohjelmassa on otettu huomioon 550 lisäasukkaan tavoite, ja tunnistettu sen seurauksena yhden uuden lähileikkipaikan rakentamistarve Kalevanrinteen alueelle. Uusi lähileikkipaikka sijoittuu Tiilikylänpuistoon ja se laajentaa lähileikkipaikkojen palveluverkon ulottumaan myös selvitysalueen itäosiin. Kyseisessä ohjelmoinnissa ei ole kuitenkaan huomioitu Tampere Areenan tontille tulevia uusia liisäasukkaita, mikä luo edelleen lisäpainetta itäosien viherpalveluille ja mitoitukselle.

Urheilu- ja virkistyspalvelujen alueet ja tavoitetilanne

Alueella on seitsemän erikokoista palloilukenttää, joista kahta jäädytetään talvisin. Talviaikana on myös yksi talviluuku. Osana viherpalveluohjelmaa vuosille 2015-2025 on laadittu kenttien ja ulkoliikuntaympäristöjen kehittämistä koskeva raportti, jossa määritellään kenttä- ja ulkoliikuntapaikkojen tavoitetilanne vuonna 2025 (luonnos 9.2.2016). Kalevan liikuntapuiston suunnitellut uudistukset (yleissuunnitelma 2016) tulevat toteutuessaan palvelemaan selvitysalueetta ja sille kohdistuvaa väestönkasvua.

Säilytettävät palloilukentät:

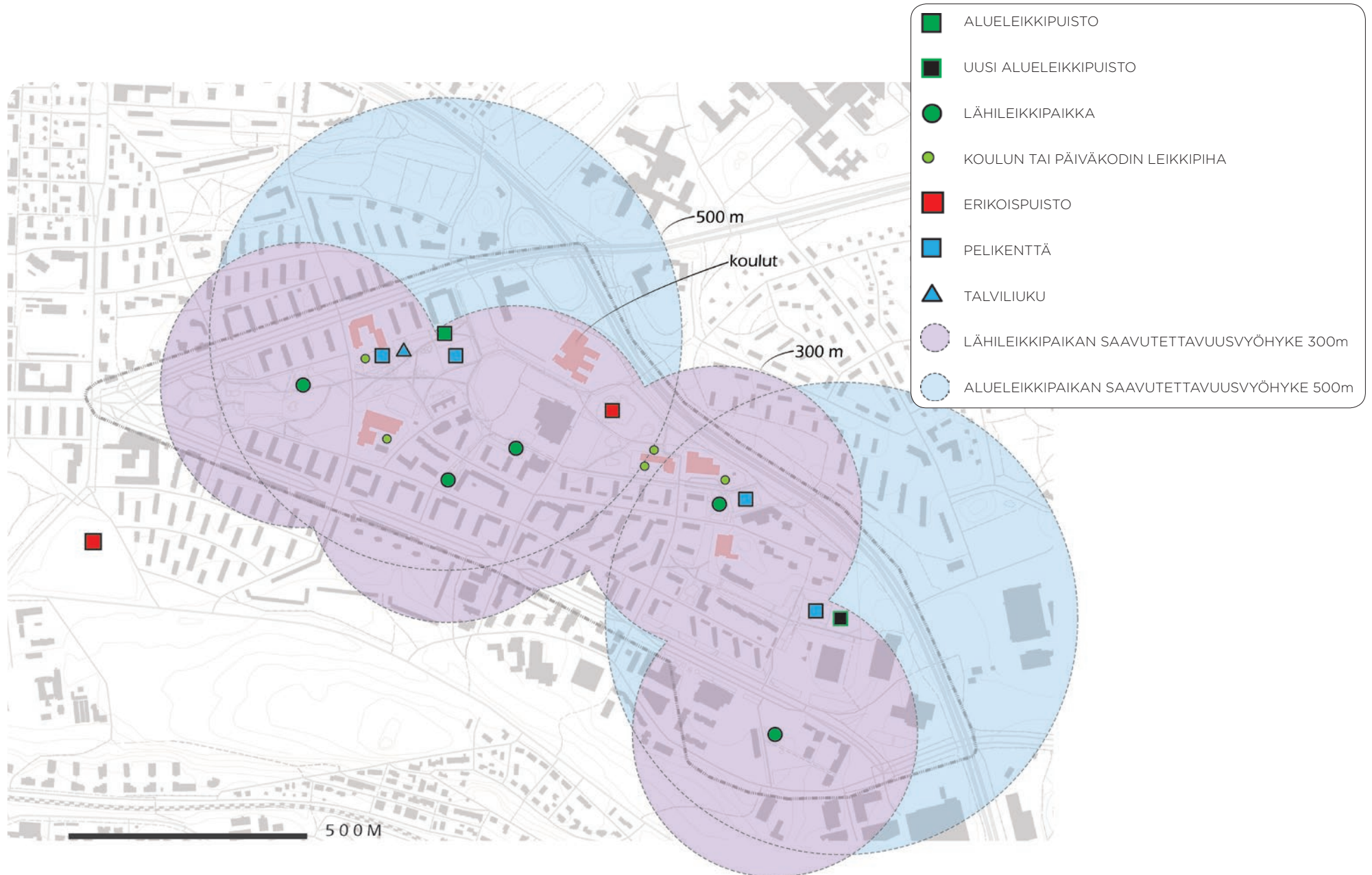
- Sammon koulu
- Sammon päiväkot
- Kiovanpuisto (pohjoinen)
- Kiovanpuisto (etelä)
- Kalevan keskuspuisto, Pellervon kenttä, Pellervonkatu 21 b

Kehitettävät palloilukentät:

- Liisanpuiston ja kuulovammaisten koulu (länsi + itä)
- Pellervonpuisto

Rullalautailu

Hervannan valtavyylän vieressä sijaitseva rullalautailualue on poistumassa käytöstä ja sille osoitetaan uusi korvaava paikka. Korvaava paikka määritellään parhailaan käynnissä olevassa skeittipaikkaohjelmassa.

Kuva 11 Viherpalveluiden tavoitetilä, jossa on huomioitu poistettavat leikkipaikat ja skeittipuisto sekä rakenteilla olevat ja suunnitellut viherpalvelut.

10. KEHITTÄMISEN PAINOPISTEET JA TULEVAISUUDEN HOTSPOTIT - TIIVISTELMÄ

Maisema- ja kaupunkikuva ja rakennettu kulttuuriympäristö

- Viherympäristön selkeys, tarkoituksenmukaisuus ja linjakuus
- Näkymät Kalevanharjulle
- Arvorakennusten saumaton liittyminen ympäröiviin puistoalueisiin
- Pihatilojen jatkuvuus ja avoimuus
- Perinteiset kasvilajit
- Säilytettävät ja uudet katupuustutukset

Viherverkko ja reitit

- Viher- ja virkistysalueiden muodostaman yhtenäisen verkoston kehittäminen, yhteydet viherverkon ydinalueisiin Kauppiin ja Kalevanharjulle sekä Kalevan alueen sisäiset yhteydet.
- Sujuvien kevyen liikenteen yhteyksien kehittäminen niin pohjois-etelä - suunnassa kuin itä-länsi -suunnassakin.
- Kalevan sisäisten reittien kehittäminen
- Korkeatasoisen virkistys- ja viheryhteyden luominen Kalevan ja Hakametsän välille

Viherpalveluita täydentävät hankkeet

- Kalevan liikuntapuisto
- Kalevan uintikeskuksen maauimala
- Tiilikylänpuiston leikkipaikka
- Pellervonpuiston liikuntapainotteinen alueleikkipuisto
- Jäähallinraitin aukiot ja alikulku viherympäristöineen

Muuttuvaan maankäyttöön liittyvät ratkaisut

- Iskun ja Tampere Areenan muutoksien vaikutukset Hakametsän jäähallille johtavaan kevyen liikenteen pääreittiin: Ympäristön viihtyisyyden kohentaminen ja korkeatasoisen jalankulkuympäristön tavoittelu alueilla, joilla kevyen liikenteen yhteydet saavutetaan ainoastaan erikoisratkaisuin kuten ali- tai ylikulkujen avulla sekä alueilla, joilla ajoneuvoliikenteen vaikutus on muutoin huomattava.
- Sammonkadun pääte on liikenteellinen solmukohta ja eri kaupunginosien mittakaavallinen ja toiminnallinen muuntumisvyöhyke, minkä vuoksi kadun päätteeseen rakentuva uusi alue ja kaupunkiaukio tulee olemaan tärkeä kaupunkirakenteen porttialue. Alue rajautuu Kalevan puistomaisiin alueisiin, mikä on huomioitava kaupunkisuunnittelussa.
- Pellervonpuiston rajauksiin ja käyttöön kohdistuvat paineet sekä Hervannan valtaväylältä kantautuvan melun hallinta.

Kuva 12 Viherverkon kehittämisen painopisteet.

LÄHTEET

Eteläpuisto - Viherverkkoselvitys. Tampereen kaupunki / Kaupunkiympäristön kehittäminen. Tampereen Infra / Vihersuunnittelu. 2016.

Kalevan RKY-alue. Selvitys rakennetusta kulttuuriympäristöstä ja rakentamistapa-ohje. Tampereen kaupunki 2015.

Kaupunkiseutujen vihreän infrastruktuurin käsitteitä. Suomen ympäristökeskuksen raportteja 39/2013,

Tampereen keskustan rakennettu kulttuuriympäristö 2012. Tampereen kaupunki, A-insinöörit Suunnittelu Oy.

Tampereen vihreä keskusta. Keskustan viherverkko ja sen kehittäminen. Tampereen kaupunki / Kaupunkiympäristön kehittäminen. Tampereen Infra / Vihersuunnittelu. 2014.

Viherpalveluohjelma 2012-2020. Kenttä- ja ulkoliikuntaympäristöt. Luonnos 9.2.2016. Tampereen kaupunki. 2012

Viherpalveluohjelma 2012-2020. Leikkipaikat. Tampereen kaupunki. 2012

Viiden tähden keskusta - Tampereen keskustan kehittämisohjelma 2015-2030. Tampereen kaupunki, Keskustahanke 2015.

Kissanmaa